

Stöd till arbete för personer med psykisk funktionsnedsättning

IPS goes Swedish

För att metoden ska fungera

- Krävs ett välfungerande relationsarbete
- Krävs vård- och stödgivare som kan samarbeta
- Krävs ett välfärdssystem där metodiken passar in
- Krävs öppenhet och tolerans hos arbetsgivarna

Principer för IPS

- Målet är avlönat, konkurrensutsatt arbete
- Lämplighet baseras på individens vilja att få ett jobb
- Snabbt hitta en arbetsplats, ej förträning
- Integrerad del i stödsystemet
- Utgår från den enskildes intresse och val
- Individualiserat, ej tidsavgränsat stöd
- Rådgivning, t.ex. kring ekonomi

Internationella erfarenheter

- Fler i arbete jämfört med alternativen (riktmärke: dubbelt så effektivt)
- Fler arbetstimmar - men oftast deltid
- Får anställning snabbare (viktigt!)
- Behåller anställningen längre
- Högre inkomst (fast fortfarande låg!)
- De allra flesta blir kvar i sjukförsäkringen

Erfarenheter, forts.

- Positiva förändringar v.g. vårdutnyttjande, självkänsla, livskvalitet
- Hög programtrohet ger bäst resultat - integrering den svåraste principen

Sverige

- SE-verksamheter i bland annat Göteborg, Stockholm, Malmö och Västerbotten
- Målgrupp, organisation och arbetssätt varierar– sällan ambition att arbeta modelltroget enligt IPS, ofta "lågintensiv" IPS

IPS i Sverige - farhågor

- Det delade ansvaret
- Det generösa (nåja) ersättningsystemet ("benefit trap")
- Den svårforcerade arbetsmarknaden

Erfarenheter från ett IPS-projekt

- Ca 35% i anställning eller studier efter två år (majoritet vanliga anställningar)
- Behållit sina anställningar
- Arbetar i snitt mer än halvtid
- De flesta ute ur sysslolöshet
- Minskad sluten- (83%) och öppen (57%)vård, färre symtom, högre funktion

För att få till det – den "inre" miljön

- Rekrytering
- Utbildning och träning
- Handledning och metod-feed-back
- Administrativt stöd

Utmaningar

- "gamla hundar"
- brist på "champions"
- brist på hands-on-utbildning
- "skelleftemodellen"

För att få till det - organisationsfaktorer

- Stabil finansiering
- Grundfilosofi i linje med huvudmännens
- Rätt organisatorisk passform
- Nätverk
- Nyckelpersoner, möjliggörare

Utmaningar

- Ansvarsfrågan!
- Att få någon part som drar samtidigt som alla är med
- Undvika fällan med projektisolering
- Att våga välja SMI-gruppen

För att få till det – omgivningsfaktorer

- Det nationella välfärdssystemets utformning
- Politiska beslut
- Konjunkturer
- Arbetsmarknad
- Värderingar och attityder i samhället

Utmaningar

- Att få legitimitet hos huvudmännen och behålla handlingsutrymme
- Att slippa anpassa sig till parallella och ständigt tillkommande processer (FAROS, introduktionsprogrammet, mm)
- Att politiskt reservera IPS för människor som behöver intensivt och integrerat stöd

Att implementera IPS i Sverige

- Lokal (och kortsiktig) implementering fullt möjlig!
- För att göra IPS till en "standardinsats" krävs politiska beslut och en nationell strategi

Referenser

- Nygren U, Markström U, Svensson B, Hansson L, Sandlund M (2011). Individual Placement and Support for people with mental illness. The first Swedish report of outcomes. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 25 (3): 591-8.
- Markström U, Nygren U, Sandlund M (2011). Arbete för alla? – införande och resultat av Supported Employment i en svensk kommun. CEPI och Socialpsykiatriskt Kunskapscentrum i Västerbotten.
- Hansson H, Andersson M, Bejerholm U (2011). Barriers in implementation of evidence-based practice. Supported employment in Swedish context. *Journal of Health Organization and Management*, 25 (3): 332-345.

www.socialpsykiatri.se, www.cepi.nu